Anton Urich — 1. jan. 1918
Box 47.

AMERIKANSKI SLOVENEC

Katoliški list za slovenske delavce v Ameriki in glasilo Družbe sv. Družine.

ŠTEVILKA 3. JOLIET, ILLINOIS 3. JULIJA 1917. LETNIK XXVI

Pivo in vino v senatu zmagala.

Prohibicijski voditelji pisali predsedniku Wilsonu, da mu hočejo pustiti prosto roko.

PREMOG ŠE VEDNO PREDRAG.

Dobrovoljnikov premalo. Druge novice iz Washingtona, D. C.

Premog cenejši.

Washington, D. C., 28. jun. — Zastopniki tu zborujočih posestnikov premogovih rudnikov so se danes popoldne zedinili na takojšnje splošno znižanje cen od $1 do $1.50.

Pravijo, da bo temu znižanju cene prejkone sledilo še nadaljnje znižanje, ko dožene temeljita preiskava natančne stroške premogokopnje.

Gompers proti konferenci.

Washington, D. C., 28. jun. — "American Federation of Labor" je odklonila svojo udeležbo na mednarodni konferenci vseh delavskih društev, ki je bila določena na nedavnem posvetu v Stokholmu in sklicana na dan 17. septembra v Švico. Predsednik Samuel Gompers je brzojavil predsedniku Lindpuistu od stockholmske konference, da so vsi taki sestanki v dosego miru prezgodnji in času neprimerni in ne morejo služiti nobeni dobri svrhi.

Pšenična žetev na jugu.

Washington, D. C., 28. jun. — Zavezni poljedelski department naznanja, da se je v vseh južnih državah žetev ozimna pšenice že začela in da tudi v osrednjih okrožjih žetev ovsa in ozimne pšenice dobro napreduje. V državi Kansas je žetev ozimne pšenice za kakih deset dni zakasnela; v državah Tennessee, North Carolina in Virginia za kaka dva tedna.

Wilson proti "samovodopivcem."

Washington, D. C., 29. jun. — Iz posvetovanj, katera je imel predsednik Wilson danes glede živežne predloge z večinskim voditeljem senatorjem Martinom in senatorjem Gerry iz Rhode Islanda, je sklepati, da je uprava sklenila, napeti vse moči, da se predloge, ki ima omogočiči vojno nadzorstvo nad živili, izbrišejo vsa korenita prohibicijska določila. Predsedniku se ima podeliti pravica, da določi, ali se sme pri izdelavi piva in lahkih vin rabiti žito ali ne.

Da prepreči vsako zavlečevanje v rešitvi predloge o nadziranju živil, se je predsednik Wilson obrnil na voditelje prohibicijskega gibanja s prošnjo naj opuste svoj boj proti izdelavi piva, vina in drugih lahkih opojnih pijač. Čeprav formelnega odgovora še ni bilo, so se voditelji vseh strank v senatu dogovorili, da se bodo v nameravanem načrtu zakona zadovoljili s prepovedjo izdelave žganja.

Pivo in vino zmagala.

Washington, D. C., 30. jun. — Takorekoč trdno sklenjeno je, pustiti predsedniku Wilsonu prosto roko v izvedbi njegove odločitve, dovoliti izdelavo piva in lahkih vin tudi med vojno in prepovedati samo izdelavo močno alkoholnatih pijač. Voditelji prohibicijoniške kampanje so sklenili danes, pismeno naznaniti državnemu poglavarju, da bodo vpričo vojne krize, v kateri se nahaja dežela, ustavili nadaljno agitacijo in prepustili rešitev vprašanja o pijači kongresu in predsedniku.

V zaveznem senatu, v katerem so danes razpravljali načrt zakona za nadziranje živil, so bili sploh mnenja, da bode prohibicijsko zakonodajstvo omejeno na prepoved izdelave žganja. Celo prohibicijski voditelji so videti naklonjeni, po želji predsednikovi vsaj začasno ustavti boj proti pivu in vinu.

Glasovanje v stvari se bo vršilo že začetkom prihodnjega tedna in novi zakon bo obsegal poleg brezpogojne prepovedi izdelave močno alkoholnatih pijač morebiti še določilo, da naj ima predsednik pravico prepovedati tudi izdelavo piva in vina, če se mu to vidi primerno. Resnični boj se bo razvil o tem, ali naj se podeli predsedniku taka polna oblast.

Premog predrag.

Vojni tajnik Baker je danes izjavil, da smatra ceno $3 za tono mehkega premoga ob rudniku, ki so jo določili posestniki premogovnikov, za vsekako previsoko in da njegov department nikakor ne bo plačeval te cene za premog, ki je potreben v vojne svrhe.

Kje so dobrovoljniki?

Po danes objavljenem poročilu vojnega departmenta je znašalo število nabornikov za regularno armado v vseh delih Združenih Držav včeraj samo 1,290, tako da je od pričakonih novincev iskati še nad 50,000.

Nesreča na "Columbusu."

Milwaukee, Wis., 30. jun. — Na "whaleback" parniku "Columbus", ki vozi vsak dan izletnike iz Chicaga semkaj, se je pripetila velika nesreča, ko je danes popoldne hotel baš zapustiti svoje pristanišče za vožnžo nazaj. Zavozil je ob East River streetu s tako silo proti ladjenici, da je velika vodoshramba na strehi petnadstropnega poslopja tvrdke Yahr & Lang omahnila in padla na množico ljudi na izletniškem parniku.

Nesreča je zahtevala mnogo žrtev. Trinajst oseb je bilo usmrčenih, osem nevarno ranjenih in od 50 do 70 manj resno poškodovanih.

Uradniki tvrdke Goodrich Transportation Co. še niso naznanili, kdo je zakrivil nesrečo. Krmar John Brady izjavlja, da se velika ladja naenkrat ni dala več krmariti.

Druga velika nesreča.

Niagara Falls, N. Y. 1. jul. — Električen voz Beltove linije je skočil iz tira danes popoldne na Grant Gorge-progi, se prevalil čez tamkaj 20 čevljev visoko pobočje in je obležal v kakih 10 čevljev vode ob robu brzic Whirlpool Rapids. Devet oseb je mrtvih, kolikor je doslej znano. Pogrešajo jih enajst. Kakih dvajset je bilo bolj ali manj ranjenih.

Izpodpranje tirov po nedavni plohi je menda povzročilo nesrečo, ki se je pripetila samo 60 čevljev daleč od točke, na kateri prehaja mirno vodovje Niagare v brzice. Nesreča se je dogodila strašno hitro.

Photo by American Press Association.

Photo by American Press Association.

ZDRUŽENIH DRŽAV VOJAKI IZKAZUJEJO ZASTAVI ČAST.

Zvezdnata zastava, znak svobode in pravičnosti je letos v posebni časti tudi v Evropi in po vsem svetu. Pod zvezdnato zastavo se zbirajo vojaki, da gredo čez morje v boj proti nemškemu cesarju, ki bi rad ves svet podjarmil. Zvezdnato zastavo pozdravlja-jo danes na francoskem bojnem torišči, kamor je že dospelo pod generalom Pershingom, da pomagajo branitel-ljem svobode do zmage.

Na sliki je videti stotnija Združenih Držav regularnih vojakov, ki izkazuje zastavi čast na Governor's Islandu ob solnčnem zahodu.

In na slavni dan Četrtega pa iz-kažimo vsi in vsepovsod zastavi čast!

Ob Stripi v Galiciji zopet ljuti boji.

General Brusilov z ofenzivo pokazal, da ruskim četam še ni pošla bojevitost.

VELIKE ŽRTVE, A MAL USPEH.

Z drugih front poročajo le malo važnih dogodkov.

Laška fronta.

Rim, 28. jun. (Čez London.) — Italijanski vojni urad ej objavil sledeče poročilo:

'Včerajšnje bojevanje se je omejevalo predvsem na topništvo. Posebno silno je bilo v okolišu olC Bricona, ob prelazu Monte Croce, vzhodno od Gorice in pri Fajstem hribu.

'Sinoči je bil sovražen napad na Angella-prelaz, ki smo ga pred kratkim osvojili, takoj odbit."

Avstrijci napadajo.

Rim, 29. jun. — Italijanski vojni urad je danes naznanil sledeče:

"Topniška borba je bila dokaj živahna včeraj na vsej fronti. V odgovor na sovražnikovo obstreljevanje Ale smo ponovno obstreljevali železniško postajo Galliano.

"Na Asiaški planoti je sovražnik osredotočeval silen ogenj na Angello-sotesko. Blizu Sv. Lucije v Tolminskem okraju je bil promet ponovno prekinje po našem streljanju.

'Sovražni zrakoplovci so razvijali veliko delavnost zvečer. Naše baterije so jim dajale mnogo opraviti.'

Lahi zapustili Agnello-prelaz.

Rim, 30. jun. — Italijanski vojni urad naznanja, da so bile moči prednje italijanske straže v Trentinu ob Anello-prelazu vsled dolgotrajnega trdovratnega obstreljevanja umaknjene.

Dunaj, 30. jun. — Doslej je bilo dovedenih dvanajst topov z gore Ortigara.

Sovražni zrakoplovci so spustili več bomb v soseščini Trsta.

Iz Rima.

Rim, 1. jul. (Čez London.) — Italijanski vojni urad je danes naznanil:

"Ob trentinski in kanrski fronti se je včeraj bojevanje omejevalo na topništvo, katerega streljanje na Asiaški planoti in ob gornjem Butu je bilo živahnejše.

"Ob julijski fronti je sovražnik snoči v presenetljivem napadu prodrl v enega naših zakopov jugovzhodno od Vrtojbe. Ko so dospele naše pomožne čete, je bil po ostrem boju z resnimi izgubami zopet prepoden. Napaden poskus na neko prednje stražišče južno od Vršiča je bil popolnoma ustavljen."

Macedonska frenta.

Pariz, 28. jun. — Topništvo je zdajpazdaj zmerno delavno na vsej fronti.

Berlin, 28. jun. — Nobenih važnih razvojov ni bilo.

Berlin, 29. jun. — Položaj je neizpremenjen.

Pariz, 29. jun. — Sovražno topništvo je bilo dokaj delavno na desnem bregu reke Vardar in proti Crveni Steni. Bolgarski napad je bil odbit blizu Nonevije.

Britanski zrakoplovci so povzročili več važnih razpokov in ognjev pri Sovjaku, blizu Demir Hissara in v hangarjih pri Bogjecu.

Rumunska fronta.

Petrograd, 29. jun. — Bilo je streljanje in zrakoplovno delovanje.

Ruska fronta.

Berlin, 28. jun. — Živahno streljanje se je nadaljevalo na vzhodni gališki fronti.

Petrograd, 29. jun. — Bilo je streljanje in zrakoplovno delovanje.

Šest sovražnih zrakoplovov je bombardiralo mesto Tecuciu. Nobene škode niso napravili.

Berlin, 29. jun. — Položaj je neizpremenjen.

Francoska fronta.

London, 28. jun. — Neuradna poročila kažejo, da so Kanadci prodrli v predkraje mesta Lens in da se vrše bridki boji za rudarstveno središče. Berlin prezira to bojišče v svojjem uradnem poročilu.

London, 29. jun. — Britanci poročajo še več pridobitev na bojišče pri Lensu. Osvojili so široko nemško fronto južno od zapadno od krajo Oppy. Berlin pravi, da sovražnikove pridobitve niso bile velike.

Berlin poroča važne pridobitve proti Francozom ob reki Chemin-des-Dames in v verduskem odseku. Pariz priznava, da so Nemci napredovali, ali pravi, da je bilo največ napadov zlomljenih .

Turška fronta.

London, 28. jun. — Britanski zrakoplovi so bombardirali enega od malo preostalih turških poročnih parnikov. Najmanj ena bomba, 65 futov težka, ga je zadela dne 22. jun.

Sovražni zrakoplovi so bombardirali naša taborišča dne 25. jun., ne da bi napravili škodo. Naslednjega dne so britanski zrakoplovci spustili 24 bomb na sovražna taborišča pri Tekritu. Sedem bom je naravnost zadelo šatore, ki so bili razdejani. Opaziti je bilo, da so druge bombe razpoknile med šatori in napravile škodo. Vsi britanski stroji so se vrnili.

Petrograd, 29. jun. — V smeri Rendjivena, vzhodno od Bistana, so se naši oddelki po dveh napadih od strani močnejših turških čet umeknili na severni breg reke Abis Hirmann, južno od Bancha.

Grško pred vstopom v vojno.

Atene, 29. jun. — Grška vlada je prekinila dilpomatske odnošaje z Nemčijo, Avstro-Ogskim, Bolgarijo in Turčijo.

Dasi vojna še ni bila napovedana, vendar smatra grška vlada, da obstaja vojno stanje izza njenega zavladanja včeraj in je odpoklicala svoje diplotske zastopnike pri osrednjih velevlastih in njunih zaveznicah.

(Grška politika glede vojne se je začela izobražati dne 12. junija z odpovedjo kralja Konštantina in nastopom Aleksandra, njegovega drugega sina, kot kralja.

Odpoved je bila v resnici odstava vladarja Konštantina, čigar Nemcem prijazno zadržanje je delalo ententi brezkončno preglavico in ogrožalo ne le uspeh solnske ekspedicije, marveč tudi njeno varnost vsled nevarnosti pred zahrbtnim streljanjem od strani sovražnih grških čet.

Odločno nastopila ni ententa dolgo, a konečno je bil njen nastop tem odločnejši.

Eliptherios Venizelos, glavno državnik grški in stanoviten prijatelj entente, je kmalu prevzel vodstvo in vedel Grško nazaj na stran Anglije, Francije in Srbije; zadnja je bila njena zvesta zaveznica, katero pa je Grška zapustila pod Konštatinovim pritiskom v času, ko je bila Srbija v največji potrebi:

Venizelosa je kralj Aleksander poklical nazaj, da sestavi novo vlado. In sestavil jo je iz mož, prijaznih ententi.)

Tudi Brazilija hoče v vojno.

Rio de Janeiro, 29. jun. — Brazilija je danes preklicala proglas nevtralnosti, katerega je izdala po vojni napovedi Združenih Držav na Nemčijo.

Brazilska vlada je imela že izza zadnjega majskega tedna polno oblast za tak korak. Dal ji jo je na prošnjo predsednikovo kongres.

Dne 9. junija so poročali iz Rio de Janeira, da se vrši diplomatsko pogajanje z zastopniki aliiranih vlasti in da v kratkem sme pričakovati praktičnih posledkov.

Lloyd George o vojnih ciljih.

Glasgow, 29. jun. — V govoru, v katerem je tukaj danes prvi minister Lloyd George pretresal vojno in morebitni mir, je izjavil, da bi bila največja nesreča svetovne zgodovine, če bi prišlo do sklepa miru, preden dosežejo ententini zavezniki vojne cilje, ki so jih zasledovali oz začetku vojne.

Med drugim je rekel angleški premier "Čujem, da je Nemčija pripravljena, dovoliti nam zadovoljiv mir. Brez dvoma imamo zdaj za gotovo ceno lahko mir, kajti Nemčija ga zagotovo hoče, toda tak mir, ki bi ji dal gospodarsko in drugačno nadzorstvo nad deželami, v katere je prodrla."

Cesar Karel v Monakovem.

Kodanj, 29. jun. — Avstrijski cesar Karel in cesarica Cita sta pričakovana v soboto v Monakovem. Monakovski poročevalec za "Berliner Tageblatt" izjavlja, da bode poset imel dvojen značaj, političen in družaben. Cesarja Karla bodo spremljali minister zunanjih stvari, grof Czermin ter voditelj avstrijskih vojaških in civilnih kabinetov.

Avstrija želi mir.

Dunaj čez Amsterdam, 29. jun. — Poslanska zbornica avstrijskega državnega zbora je včeraj zaključila razpravo o predmetu miru, ne da bi glasovala o tem. To je bilo v soglasju s predpisi dnevnega reda.

Poslanec Hauser, krščanski socialist, ki je bil pravkar sprejet v avdijenci po cesarju Karlu, je izjavil, da imajo zbornična mirovna stremljenja mogočno podporo cesarja, ki ga je obvestil, da želi mir brž ko je mogoče.

"Naš cesar je knez miru," je rekel poslanec Hauser.

Ameriško posojilo za Avstrijo?

Amsterdam, 30. jun. — Grof Reventlow razpravlja v "Tageszeitung-i" govorico o posebnem miru in morebitnem velikem ameriškem posojilu za Avstro-Ogrsko od strani Združenih Držav. Pravi: "Znano je, da se danes v večji meri nego kdaj poprej živahno izmenjavajo mnenja za tesno sodelovanje med Poljaki v Združenih Državah in v Evropi. Tudi ni slučajno, da so Poljaki in Slovani v Avstriji povzročili odstop Clam-Martinica in njegove vlade ter da se množe govorice o pogajanjih glede posebnega miru in da napadajo Poljaki in Slovani v Avstriji v interpelacijah avstro-nemško zvezo. To so stvari, ki se morajo v Nemčiji zasledovati z največjo pozornostjo."

Čeprav zavrača misel, da bi se mogli avstrijski državniki odločiti za tako početje, vendar izjavlja grof Reventlow, da bi se sprejetje ameriškega posojila z njegovimi logičnimi posledki moralo smatrati za zmago Nemčiji sovražnih življev v Avstriji in da bi to povzročilo pogubo monarhije.

Duma se ne vda.

Petrograd, 29. jun. — (Čez London) — Ruska duma se ne bo vdala v zahtevo kongresa vojakov in delavcev, neperjeno na njen razpust. Na nekem "zasebnem zborovanju" njenih članov je bila sprejeta resolucija, v kateri je med drugim rečeno:

"Duma je mogočno pripomogla k odstavljenju carja in k sestavi revolucijonarne vlade, katero je vsa dežela takoj pripoznala. S tem je dokazala svoje zaupanje v dumo. Skupščina je torej mnenja, da ne more prenehati svojega obstanka kot postavljenka narodnega zastopstva in da je njena dolžnost, povzdigniti svoj glas v zaščito domovine.

Hočejo umreti za domovino.

Petrograd, 29. jun. (Čez London.) — "Ruskaja Volja" naznanja, da je dvesto mornarjev baltiškega brodovja dospelo v Rijo, da se pridružijo armadi in "prevzamejo ulogo vodstva pri napadu na sovražnika". To so storili vsled izjave nekega višjega častnika, da "bi se vsa armada zopet bojevala, ako bi se našlo samo dvesto hrabrih vojakov, ki bi bili pripravljeni, za domovino umreti."

Teh dvesto smrti posvečenih mornarjev se je včeraj odpeljalo na fronto.

DENAR V STARO DOMOVINO

to je: v Avstrijo in Nemčijo, se zdaj ne more pošiljati.

Pošljemo pa denar vojnim ujetnikom in drugim v

ITALIJO, RUŠIJO IN FRANCIJO

istotako v one kraje na Primorskem, ki so zasedeni od Italije.

Kadar pošljete denar, priložite tudi naslov, ki ga je prejemnik sam napisal, da se preprečijo morebitne pomote.

AMERIKANSKI SLOVENEC,
bančni oddelek,
1006 N. Chicago St. Joliet, Ill.

Amerikanski Slovenec

Ustanovljen l. 1891.

Prvi, največji in edini slovenski-katoliški list za slovenske delavce v Ameriki ter glasilo Družbe sv. Družine.

Izdaja ga vsaki torek in petek
Slovensko-Ameriška Tiskovna Družba
Inkorp. l. 1899.
v lastnem domu, 1006 N. Chicago St.
Joliet, Illinois.
Telefoni: Chicago in N. W. 100.

Naročnina:
Za Združene države na leto.....$2.00
Za Združene države za pol leta.$1.00
Za Evropo na leto.....$3.00
Za Evropo za pol leta.....$1.50
Za Evropo za četrt leta.....$1.00

PLAČUJE SE VNAPREJ.

Dopisi in denarne pošiljatve naj se pošiljajo na:
AMERIKANSKI SLOVENEC
Joliet, Illinois.

Pri spremembi bivališča prosimo naročnike, da nam natančno naznanijo POLEG NOVEGA TUDI STARI NASLOV.

Dopise in novice priobčujemo brezplačno; na poročila brez podpisa se ne oziramo.

Rokopisi se ne vračajo.

Cenik za oglase pošljemo na prošnjo.

AMERIKANSKI SLOVENEC
Established 1891.

Entered as second class matter March 11th, 1913, at the Post Office at Joliet, Ill., under the act of March 3rd, 1879.

The first, largest and only Slovenian Catholic Newspaper for the Slovenian Workingmen in America, and the Official Organ of Holy Family Society.

Published Tuesdays and Fridays
by the
SLOVENIC-AMERICAN PTG. CO.
Incorporated 1899.
Slovenic-American Bldg., Joliet, Ill.

Advertising rates sent on application.

Iz slovenskih naselbin.

Joliet, Ill., 2. jul. — Slavni Četrti je pred nami, največji narodni praznik ameriški, kakor sploh znano. Nobene posebne proslave tega dne ne bo v Jolietu letos, nobene parade, vendar bo dovolj zanimivih zabav. Pošta, mestni uradi in prodajalne bodo zaprte ves dan.

— Proslava 25-letnice. Najimenitnejša zabava za Slovence in brate Hrvate v Jolietu na letošnji Četrti dan julija bode v Theilerjevem parku, kjer priredi slavno društvo sv. Cirila in Metoda št. 8. K. S. K. J. v proslavo 25-letnice svojega obstanka velik piknik, na katerega so bila povabljena vsa slovenska in hrvatska sobratska društva, in pričakovati je ogromne udeležbe na zabavi pod milim nebom.

Sl. društvu sv. Cirila in Metoda št. 8. K. S. K. J. izreka povodom njegove 25-letnice tudi Amerikanski Slovenec najiskrenejše čestitke: Živi, rasti in procvitaj!

— Poroka. adnjo sredo, dne 27. jun., dopoldne ob 8. uri sta bila poročena v naši slovenski cerkvi g. James Gregorič in gdčna. Frances Spelič. Poroko je izvršil naš g. župnik, Rev. John Plevnik. Tovariš in tovarišica sta bila g. Pete Vidmar in gdč. Mary Bučar, a častna dvornica (maid of honour) je bila gdč. Anna Legan. Nevesta je bila svoje dni predsednica Dekliške Marijine Družbe in izvrstna sotrudnica in igralka pri slovenskih predstavah. Novoporočenca sta se nastanila v hiši nevestinega očeta, spoštovanega g. Josipa Spelič, 1407 N. Broadway. Naše iskrene čestitke!

— Srečen oče. G. Anton Bolte, znani gostilničar, Jackson str., je dobil te dni petega sinčka, ki je že ob svojem rojstvu pokazal, da bo junak. Častitamo!

— G. Anton Golobitsh, znani trgovec s premogom, Jackson stret, si je pred kratkim kupil krasen avtomobil in že sam imenitno šofera. Slovenskih avtomobilov je v Jolietu že nebroj.

— V Silver Cross-bolnišnici leži g. Anton Rolih, stanujoč pri Sekolovih na Indiana st., ki ga je v petek dopoldne ob 11 uri pri delu v tovarni precej poškodovalo po obrazu.

Pred zaključkom lista. G. Ant. Rolih je dne 3. t. m. zjutraj umrl. Kdaj bo pogreb, še ne vemo. Več prih.

— Včerajšnje piknike, ki jih je bilo vse polno, je precej oškodovalo deževno vréme, ki je ves dopoldan plašilo izletnike.

— Na izletu. G. John N. Pasdertz in ga. soproga sta se podala v soboto v Chicago, kjer sta ostala čez nedeljo kot ljuba gosta pri gospod in gospe Joseph Košak, 4171 W. 24 Str. Včerajšnji popoldan so se ob najlepšem vremenu zabavali v češkem Riveriview parku, in sicer v večji lepi družbi chicaških Slovencev in Slovenk, med katerimi je bil tudi g. Anton Horwat.

— G. Joseph Pasdertz, znani mesarski strokovnjak, ki je bil zadnje leto uslužben v Lincoln Highway Marketu, je sprejel lepo ponudbo in prevzel še lepšo službo v slovenski mesnici g. Johna N. Pasdertza, na vogalu Cora in Hutchins streetov, ki izborno napreduje, ker nudi res izborno blago.

— Pisma na jolietski pošti imajo: Batinič Nick, Guzman Andrew, Lasota John, Maznak Andy, Sakovic (Sajovic?) Jožef.

— Ob priliki ženitovanj, krstov, pogrebov in drugih slučajih, ko potrebujete avtomobil, se oglasite pri meni, ki imam 7 passenger limousine-avtomobil za vse potrebe. Chicago tel. 2575, N. W. Phone 344 — A. Nemanich, Joliet. Adv.

Joliet, Ill., 30. jun. — Pri svoji mesečni seji je dr. sv. Družine št. 1. D. S. D. sprejelo vabilo dr. sv. Cirila in Metoda št. 8. K. S. K. J., in sklenilo, da se udeleže člani (ice) našega društva kolikor mogoče polnoštevilno piknika omenjenega društva, ki se bo vršil v sredo popoldne in večer, dne 4. julija v Theilers parku.

Vsi člani (ice) naj se torej udeleže omenjenega piknika, ako le mogoče.

Nadalje je društvo sklenilo, da bo priredilo svoj letni izlet ali piknik v Theilers parku v nedeljo 29. julija in sicer bo vse pod enakim načinom kot lani. Odbor za piknik je že imenovan, ki bo vse pripravil.

Z bratskim pozdravom

Odbor.

Willard, Wis., 28. jun. — Cenjeni Am. Slovenec: — Z dnem 1. julija se imajo zapreti vse gostilne našega bližnjega mesta Greenwood, dočim se na isti dan na nasprotni strani naše naselbine po enem letu suše zopet odpro gostilne in to je mesto Fairchild, in tako se bomo vedno še lahko kratkočasili z ječmenovcem.

Tukaj nameravana cerkvena veselica se je preložila: namesto 4. julija se bode vršila ta veselica v nedeljo dne 8. julija na g. Mušičevi farmi, četrt milje vzhodno od Willarda. Tukajšnji rojaki so prošeni, da se v obilnem številu udeleže te veselice, da tako pomorejo do boljšega uspeha v korist naše fare. Na razpolago bodo raznovrstne pijače, dober prigrizek in tudi godba za plesaželjne.

Pozdrav vsem čitateljem Am. Slovenca.

Fr. Perovšek.

IZ POTA.

Eveleth, Minn. 28. junija 1917. — Na svojem potovanju sem dospel v prvih dneh meseca junija tudi v mrzlo Minnesoto, da se nekoliko otresem hude vročine, katera razsaja z vso močjo v krajih na "West-u". Prisopihal sem tudi na Eveleth, kjer sem našel vse okrog nabitih lepakov, kateri so vabili na veselico " Krščanskih mater" dne 17. jun.

Kot prijatelj veselic sem sklenil, da se hočem tudi jaz udeležiti veselice, kar sem tudi storil. In reči moram, da mi ni žal, zakaj veselica je bila zelo lepa in zabavna. Vse točke programa so bile prav lepo izvršene in so gotovo vse navzoče zadovoljile.

Pozdravno pesem so prav navdušeno popevale prav lepo belo oblečene male deklice in so napravile najboljši utis na zbrano množico.

Sledila je potem igrica "Bratovska ljubezen", katero so brez napake prav dovršeno uprizorili tukajšnji šolarski otroci. Govorili so glasno prav pravilno slovenščino in se jim ni poznalo, da so tukaj rojeni in obiskujejo le angleške šole.

Ugajal je posebno deček-Louis Govže, ki je prav mojstersko posnemal očeta. Pa tudi vsi drugi igralci so lepo izpeljali svoje uloge. Imena vseh nisem mogel izvedeti.

Nato se je oglasil tukajšnji moški zbor in je prav lepo zapel krasno pesmico. "Eno devo le bom ljubil...." Prijetno so doneli dobro izvežbani glasovi po obširnej dvorani. Zbor, ki je še mlad kakor se mi je pripovedovalo, prav dobro napreduje pod spretnim vodstvom domačega g. župnika Leskovic, in ako bo vztrajal, imamo še marsikaj od njega pričakovati.

Sledila je nato šaljiva igra "Poštna skrivnost", katero so fantje tako lepo uprizorili, da jim gre vsa čast. Ako bi hotel ocenjevati igralce, bi bil v zadregi, komu bi dal prednost.

Že večkrat sem videl to igro na različnih odrih, a priznati moram, da jo še nisem videl tako dovršeno igrati kakor ravno tu na Evelethu. Glavno ulogo hlapca je igral fant Anton Zevnik, ki jo je že tako dobro izpeljal, da se mu je moral nehote vsak smejati. Njegova oprava je bila hlapcu te vrste popolno primerna, njegovo ponašanje je bilo tako neprisiljeno in naravno, da je pač vsak videl v resnici Matica Srakarja kot istinitega hlapca na odru. Njegov strogi in bolj robati nastop na pošti je bil docela naravno izpeljan in je zaradi tega pripravil občinstvo v splošni smeh. Njegove klobase in njegova Urška, kako so zadovoljile občinstvo, da ga bo težko pozabilo. Matic, častitamo Ti na Tvojem dobrem vspehu. Fant je res rojen za take smešne uloge. Še le prvikrat se je, kakor sem izvedel, prikazal na odru, pe že toliko dovršenost! Fant še obeta mnogo na gledališkem odru.

Jednako dovršeno sta izpeljala tudi njegova tovariša iz Sparte, fanta Frančišek in Ignac Strah, svoji ulogi. Prvi se je izkazal kot mojstra v šaljivosti, ko je tako zvito nalagal Matica, da mu je ta trdno verjel, da je resnica, kar mu je bral iz pisma. Ves njegov nastop in ponašanje je bilo popolno ulogi primerno. Tudi fant kaže mnogo nadarjenosti za ogledališki oder.

In Ignac! Kako resno, ob-jednem pa že tolika dovršenost! Fant še obeta dil ubogega Matica, ki so ga navihanci tako opeharili.

Ves nastop Ignaca je bil neprisiljen, poplno naraven in je zbranemu občinstvu splošno ugajal. Kar je bilo posebno hvale vredno, je bil neustrašeni nastop vseh treh fantov in pa njihovo glasno govorjenje, katero je posebno pri slovenskem občinstvu tako potrebno, ker Slovenci pač ne morejo biti med igrami po vsem tiho.

Drugi pismonoša-Mike Prebilič — se je posebno odlikoval v svojem šaljivem zbadanju, v katerem je obsul ubogega Matica z raznimi psovkami in ga še končno pošteno nalagal.

Brivec- Mike Maurin — je prav dobro posnemal navihanega brivca, ki je tudi Matica na tako izvrsten način nalagal, da mu je siromak res verjel, da ima oči narobe v glavi. Prav zvito ga je tudi nalagal, da mu piše oče iz onega sveta.

Tudi pisar — fant Kotnik—je dobro rešil svojo kratko ulogo. Resno je pregledoval razne zapiske in je bil v svoj posel tako zamišljen, da se je malo udeležil sodnijske razprave.

Vsi fantje so prav dovršeno igrali in čuditi se je, da so že pri svojem prvem nastopu pokazali toliko dovršanosti.

Po igri, ki ostane gotovo navzočemu občinstvu v spominu, so zapele šolarske deklice kot kuharice oblečene, z lesenimi kuhalnicami v rokah, znano kuhariško pesem "Kuharice smo vesele...." Prizor je bil tako lep, objednem pa tako šaljiv, da je vse občinstvo brez izjeme zadovoljil. Kako lepo je bilo gledati deklice, ki so tako navdušeno pele svojo pesem, objednem pa prav lepo posnemale delo pri peki potice.

Zaključila je veselico poskočna zabava za mlade ljudi, ki je tudi moje noge pomladila za celih deset let.

Tako sem preživel na Evelethu prijeten večer, katerega ne bom tako hitro pozabil in če me še noge ponesejo kedaj v Eveleth in bom zagledal jednake lepake ko ta čas, bom gotovo zopet z veseljem pohitel na veselico, v sredino dragih rojakov, katerim sporočam prisrčne pozdaave pri odhodu iz Minnesote v toplejše kraje nazaj.

Popotnik.

K SLAVNEMU ČETRTEKU.

Iz nagovora, ki ga je imel nekoč dne Četrtega julija g. Adali E. Stevenson, bivši podpredsednik Združ. Držav, je vzeta naslednja živahna ocena podpisalcev proglasa neodvisnosti (Declaration of Independence):

Obrnimo se za trenutek h kontinentalnemu kongresu, zbranemu v Philadelphiji dne Četrtega julija 1776. Čini zasramovanja in zatiranja odstrani krone nasproti kolonijam so naglo sledili drug drugemu, dokler ni napočil čas, ko so se imeli zastopniki kolonij odločiti za zaničljivo podložnost trinoštvu ali za svobodo in neodvisnost. Na eni strani so bile vezi skupnih dedov in domovine, na drugi upor proti majki domovini in pričetek borbe, katere konca ni mogel nihče prerokovati; na eni strani brezpogojna pokornost nauku o "božji pravici kraljev", na drugi vojna z največjo deželo na svetu, in v tej vojni bi zmaga donesla neodvisnost, a poraz še večje zasramovanje in smrt.

Možje, ki so podpisali ta proglas, so se popolnoma zavedali resnih odgovornosti, katere so prevzeli. Prenaglili se niso. Dobro so vedeli, da bi Velika Britanija nikdar ne dovolila tem kolonijam, da bi se iztrgale iz njene pesti brez borbe. Dobro so vedeli,da je bila Anglija s svojim neizrečenim bogastvom, s svojo mogočno vojno silo na suhem in mokrem, tako da je zagospodarila po vseh morjih, taka sovražnica, da jo je morala imeti včislih najmočnejša vlada na zemlji. V neminljivo čast podpisalcem tega proglasa bodi povedano, da se niso obotavljali, ko se je bilo odločiti glede grozepolnega vprašanja tiste ure.

Blagovest splošne svobode je bila razglašena svetu. Stoletja je človeštvo mislilo, da je božestvo, ki ograjuje kralja. Svet je bil sedaj prebujen iz svoje mrtvičnosti po razglasilu, da je "odpor proti trinogom pokorščina od Boga". Nova blagovest, ki so jo oznanili podpisalci proglasa neodvisnostti, je bila v nasprotju z ono, po kateri se je svet stoletja vladal. Drzno in neodvoumno je ovrgla nauk o božji pravici kraljev. Angleški baroni so z mečem v roki iztrgali nevoljnemu trinogu tisto veliko svobodnico zvano "Magna Charta", ki je stoletja ščitila angleško svobodo. Med vlado dolge vrste prednikov Jurija III. se je morala vedno spet prepustitti kaka preljuba predpravica kraljevske oblasti Šbila zgolj prizadevanja omejiti, a ne uničiti oblast enega človeka.

Naš proglas neodvisnosti je slovesno oznanil kot očividno resnico, da so vsi ljudje rojeni jednaki. Kot glavni pojav družabne pogodbe, kot pravi vogelni kamen državljanske vlade naznanja naš proglas pop. jednakost vseh ljudi, in izjavlja, da so bile vlade ustanovljene v korist vladanih. Kako divna dedina je ta proglas! Kako državništvo diha iz vsakega njegovega izraza! Prav je povedal oni slavni Anglež, ki je vzkliknil: "Možje, ki znajo tako pisati, zaslužijo biti svobodni."

Odkod so prišli možje, ki so podpisali ta proglas? V kateri šoli politike ali modroslovja so se naučili teh velikih resnic? Kdo jih je učil znanosti politične vlade? Iz katerega rodu lojalnih zakonodajcev so izšli? Neuki v diplomatiji in umeteljnosti, s katerima se vladajo države, so to bili možje iz ljudstva, ki jih je vsemodra Previdnost povzdignila, da premagajo zapreke in se bore z nevarnostmi, katere so pretile njihovim svoboščinam.

Izza prvih bojev za svobodo človeštva do dni Tomaža Jeffersona so možje, ki so bili v zbornicah ali na bojiščih vneti zagovorniki človeških pravic ali drzni branitelji človeške svobode, izšli iz vrst ljudstva.

Sodržavljani, mirna dostojnost, s katero se je ta revolucija pričela, so se vezi podložnosti raztrgale, se je izdalo slovesno razglasilo, da bodo vbodoče te kolonije svobodne in neodvisne države, ter slovesno zatrdilo ljudskih zastopnikov potomstvu o poštenosti njihovih namer, je eden največjih in največičastnejših dogodkov v zgodovini. Kdaj v vesoljnem času je kateri drugi narod pričel revolucijo in gledal smrti v oko s tako neprestrašeno dostojnostjo? Nobeno bahaštvo ali nasilje ni popačilo veličastnosti tega velikega čina, nego mirnemu naštetju krivic in zatiranja sledi odločilen korak in slovesen priziv na Najvišjega Sodnika. sveta.

Kako očividno nasprotuje z drugimi narodi, ki so bili v smrtnih težavah revolucije! Zgodovina upora na Angleškem, ki je donesel svobodo, je popačena po nasilnem razporu državnega zbora in usmrčenju Karola I. Zatiranje in izsesavanje francoskega naroda koncem osemnajstega stoletja je doseglo svoj višek v prizorih nasilnosti, ki je poplavila Pariz s krvjo in prosto ljudstvo, ki je zavladalo tiste dni, je vrglo pred prestol glavo kraljevo v znamenje, da poziva na boj.

V KRESNI NOČI.

Po hribih in po polju ravnem
blesti, žari pri svitu svit,
blesti, žari, klicaje glasno:
Svoj god obhaja Svantevid!

Večeri krasnega plamení,
ki dvigajo se vsepovsod,
se zde žareče mi peresa
ki pišejo v nebeški svod:

"Minuli so nam dnevi tužni,
moreči mrak je strt, končan,
vesoljstvu širnemu nanovo
zakraljeval je solnčni dan!"

O kresna noč, noč čarovita
stotine čuvstev mi rodi
in duša v sladkem rodoljubji
zasanja mi v bodoče dni....

..Kedaj li pač?..a—nekoč vendar
pri kresu kres zagorel bo
v proslavo, ko bo luč svobode
tujčinstva zmagala temo.

In tisoče blestečih kresov
bo klicalo tja v širno plan:
"Končani suženjstva so dnovi,
iz robstva rešen je Slovan!"

Manica Komanova.

UGLED ITALIJE V SVETU.

Gorrierre della Sera je 24. aprilu objavil daljši članek, v katerem se bridko pritožuje nad slabo italijansko propagando v inozemstvu in v katerem med drugim pravi: "Naši upravičeni interesi so nas spravili v konflikt z ne katerimi manjšimi narodi na vzhodu...." kar zahteva "mnogo pozornosti in proučavanja z naše strani." In dalje pravi: "Italija je bila vedno odtujena in mišljenje inozemcev in zaveznikov o naši vojni pomoči in o naših zahtev je daleč, daleč oddaljeno od onega, do česar imamo pravico. Veruje se bolj ali manj v moč Italije, veliko, veliko manj pa se veruje v njen značaj. Atmosfera okoli nas je napolnjena s sumničenjem; pripisuje se nam lokav politični diletantizem; hladan machiavelizem, predvsem pa se nam pred baciva, da smo stopili v vojno vsled lakomnosti, z načeli, ki so z ozirom na narodnosti in male narode nasprotna onim, za katera se bore zavezniki. Kedor je bil po svetu, ve, da je moralni položaj Italije povsod malo sijajen, v Zdr. državah celo vznemirljiv, in da ne bo imela Italija, ako bo še nadalje stopala po tej poti osamljenosti, v ničemur sijajne bodočnosti." —Slov. Svet.

ZAHVALA.

Povodom prerane smrti preljube žene in matere ge.

KATARINE BRINC

ki je v Gospodu zaspala dne 30. maja, se vsem znancem, prijateljem in sorodnikom najiskrenejše zahvaljujemo za premnoge izraze globokokega sočutja in tolažbe ob tej prebridki izgubi.

Posebno se pa zahvaljujemo sl.Društvu Sv. Družine, ki je tako točno izplačalo nam posmrtnino za pokojno v znesku $500,-00, pa tudi sikrena hvala odboru dr.sv. Družine št. 9, v Chicagi, ki je oskrbelo pogreb.

Vsem še enkrat srčna hvala!

Žalujoči ostali:

Mihael Brince in otroci.
Chicago, 28. jun. 1917.

ZAPLEMBA IMETJA.

(Tagespost, 11. aprila.) — "Deželna sodnija v Gradcu je odredila zaplembo imetja Edvarda Šajna iz Knežaka na Kranjskem, ki je obtožen, da je pobegnil k sovražniku! Istotako je odredila zaplembo imetja Ljudevita Vagaja, gimnazijskega profesorja v Ljubljani, ki je obtožen veleizdaje in zločina proti varnosti državne vojne sile.

Carl Schreiber
Chicago Phone 3496.
519 Marble St. :: Joliet, Illinois.
SLOVENSKI
BARVAR IN SLIKAR.
Barvam poslopja, znotraj in zunaj, ter opravljam vsak posel, ki spada v barvarskega obrta področje.
Obešam stenski papir.

ZAHVALA.

Vsem sorodnikom, znancem in prijateljem v Jolietu in v Ottawa, Ill., na tem mestu izrekamo najprisrčnejšo zahvalo za njih sožalno sočutje, katero so nam izkazali v času nam bridke izgube nam preljubljenega sina oziroma brata

JOSEPHA I. ILENICHA,

kateri je dne 24. junija umrl nagle in neprevidene smrti. Tudi se lepo zahvaljujemo vsem darovalcem krasnih vencev in cvetlic, katerih je bilo v veliki množini; ravno tako se lepo zahvaljujemo mnogoštevilnim udeležencem pogreba obojemu spolu in obojnemu stanu, kateri so s tem povečali ogromno število in veliko udeležbo. Vsem skupaj kličemo Bog Vam stoterno poplačaj.

John in Katarina Ilenich, starši,
John Ilenich ml., brat,
Marija Ilenich ,omož. Plut, sestra,
Elizabeta in Paulina Ilenich, sestri.
Ottawa, Ill., 2 julija 1917.

Dobro sredstvo za vtreti
ne sme manjkati pri nobenem dobro urejenem domu. Dr. Richterjev
PAIN-EXPELLER
imaše nad 50 let veliko priznanje med Slovenci na celem svetu.
Jedino pravi s varstveno znamko sidra.
25c. in 50c. v lekarnah in naravnost od
F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street. New York, N. Y.

College of Saint Thomas
UNDER THE CONTROL & DIRECTION OF ARCHBISHOP IRELAND
Saint Paul Minnesota
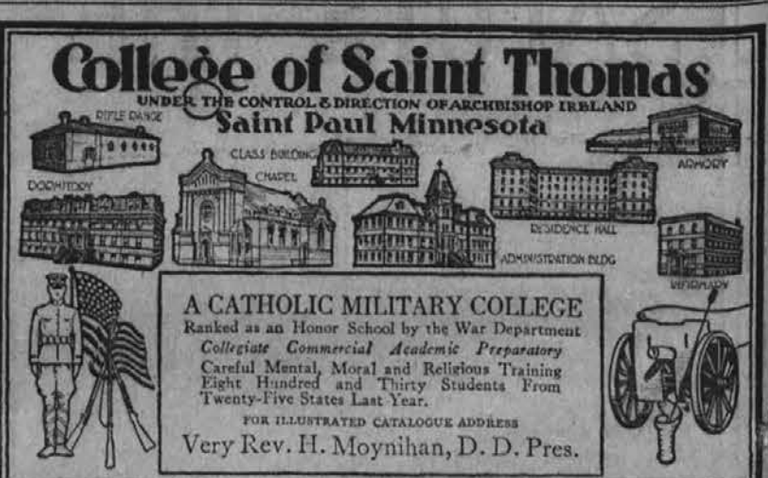

A CATHOLIC MILITARY COLLEGE
Ranked as an Honor School by the War Department
Collegiate Commercial Academic Preparatory
Careful Mental, Moral and Religious Training
Eight Hundred and Thirty Students From Twenty-Five States Last Year.
FOR ILLUSTRATED CATALOGUE ADDRESS
Very Rev. H. Moynihan, D. D. Pres.

Union Coal & Transfer Co.
515 CASS STREET, JOLIET, ILL.
Piano and Furniture Moving
Chicago telefon 4313. Northwestern telefon

Prvi in edini slovenski pogrebniški zavod
Ustanovljen l. 1895.

Anton Nemanich in Sin
1002 N. Chicago Street
Konjušnica na 205-207 Ohio St., Joliet, Ill.
Priporoča slavnemu občinstvu svoj zavod, ki je eden največjih v mestu; ima lastno zasebno ambulanco, ki je najlepša v Jolietu in mrtvaške vozove in kočije.
Na pozive se posluži vsak čas ponoči in podnevu.
Kadar rabite kaj v naši stroki se oglasite ali telefonajte. Chicago tel. 2575 in N. W. 344.
Naši kočijaži in vsi delavci so Slovenci

Družba sv. Družine

(THE HOLY FAMILY SOCIETY).

V ZJEDINJENIH DRŽAVAH SEVERNE AMERIKE. Sedež: JOLIET, ILL. Inkorp. v drž. Ill., 14. maja 1915 Inkorp. v drž. Pa., 5. apr. 1916

Ustanovljena 29. novembra 1914

DRUŽBINO GESLO: "VSE ZA VERO, DOM IN NAROD." "VSI ZA ENEGA, EDEN ZA VSE."

GLAVNI ODBOR:

Predsednik.....GEORGE STONICH, 815 N. Chicago St., Joliet, Ill.
I. podpredsednik.....JOHN N. PASDERTZ, 1506 N. Center St., Joliet, Ill.
II. podpredsednik....GEO. WESELICH, 5222 Keystone St., Pittsburgh, Pa.
Tajnik.....JOSIP KLEPEC, Woodruff Road, Joliet, Ill.
Zapisnikar.....ANTON NEMANICH, Jr., 1002 N. Chicago St., Joliet, Ill.
Blagajnik.....JOHN PETRIC, 1202 N. Broadway, Joliet, Ill.

NADZORNI ODBOR:

JOSIP TEŽAK, 1151 North Broadway, Joliet, Illinois.
MATH OGRIN, 12 Tenth St., North Chicago, Illinois.
JOSIP MEDIC, 918 W. Washington St., Ottawa, Ill.

FINANČNI IN POROTNI ODBOR:

ŠTEFAN KUKAR, 1210 N. Broadway, Joliet, Illinois.
JOHN JERICH, 1026 Main St., La Salle, Illinois.
JOHN J. ŠTUA, Box 66, Bradley, Illinois.

GLASILO: AMERIKANSKI SLOVENEC, JOLIET, ILL.

KRAJEVNO DRUŠTVO ZA D. S. D. se sme ustanoviti s 8. člani(icami) v kateremkoli mestu v državi Illinois in Pennsylvaniji z dovoljenjem glavnega odbora. Za pojasnila pišite tajniku.

Vsa pisma in denarne pošiljatve se naj naslove na tajnika. — Vse pritožbe se naj pošljejo na 1. porotnika.

Dr. Janez Bleiweis in njegova doba

Postanek in razvoj narodno-političnega programa Slovencev do razcepljenja v konservativno in liberalno stranko.

SPISAL DR. DRAGOTIN LONČAR.

(Dalje.)

Nasprotno med strujo, ki jo je zastopal "Slovenski Narod" in med oficialno politiko, ki jo je vodil dr. Bleiweis s sodelovanjem Coste, Svetca in Tomana, je prenehalo, ko so slovenski poslanci (grof Barbo, rne, Lipold, Pintar, Svetec in dr. Toman) v zvezi z drugimi federalisti izstopili iz državnega zbora dne 31. marca 1870. leta. "Slovenski Narod' je izstop imenoval znak narodne sloge, češ, da zdaj so nehali razlogi, ki so cepili narod v dva tabora, in je poudarjal, da mora prenehati vsaka delitev: vsi Slovenci, duhovniki in neduhovniki, morajo naglašati narodno stališče. Sam dr. Toman — tako pripoveduje Jurčič — je priznal Tomšiču, da je bila škoda, ker sporazum ni došel poprej. In ko je nastopilo ministerstvo Potocke je kranjski deželni zbor v svoji adresi z 30. avgusta 1870. leta prvikrat v ustavni dobi omenjal tudi zedinjenje Slovencev. Adresa govori o razširjanju avtonomije kraljevin in dežel ter se izjavlja ob enem za 'združenje pokrajin, koder prebiva slovenski narod, v administrativno in kolikor mogoče državnopravno celoto." Dr. Bleiweis se je pri tej priliki opravičeval in pojasnjeval, zakaj se doslej še ni izrečeno stavila ta zahteva. Po njegovem pojasnilu zato, ker bi jo bili zavrgli po krivičnem volilnem redu sestavljeni zbori na Štajerskem, Koroškem in Primorskem. Trije ustavni faktorji bi jo bili pokopali: deželnizbori, državni zbor s svojo centralistno večino in vlada; Slovenci pa so jo hoteli obdržati neoskrunjeno in jo poudarjati ob ugodni priliki. V tem času je Peter pl. Radies iznova sprožil vprašanje o notranje-avstrijski skupini z dednim poklonnjevanjem deželnih zastopnikov pred cesarjem kot deželnim knezom Kranjskega, Štajerskega, Koroškega, Goriškega, Trsta in Istre. Radics je mislil, da se bodo slovenski voditelji na Kranjskem zopet postavili na isto historično-politično stališče, kakor so ga odobravali leta 1865. Toda razmere so se predrugačile: notranje-avstrijska skupina je bila pokopana za vedno.

Čeprav je 'Slovenski Narod" naglašal, da v politiki več velja um nego srce, vendar kaže, da je politikoval bolj s čutom nego z umom, ko je priporočal pasivno opozicijo. Proti nemško-madjarskemu dualizmu so iskali Slovenci naravnih zaveznikov med Slovani: narodna nasprotstvo proti Nemcem in Madjarom jih je združilo s Čehi in Poljaki; toda ta vzajemnost ni mogla izbrisati gospodarskih in socialnih razlik, ki so ustvarjale podlogo za politiko češkega državnega prava in gališke deželne avtonomije. V dobi, ko je odločevalo v slovanski politiki češko in poljsko plemstvo, ni mogla biti slovanska solidarnost avstrijskih Slovanov, ker ji je manjkalo realnega temelja, t. j. istih socialnih slojev, ki bi bili imeli skupne gospodarske in s tem politične interese. Kakor so se Hrvatje leta 1861, odrekali vsake realne skupnosti z Avstrijo, tako pravi tudi češka deklaracija z dne 22. avgusta 1868. leta (točka 2.) da je bila in da je zveza češke krone z drugimi habsburškimi ležalami samo dinastična. Ako je opozicija Jurčič-Levstik-Tomšičeva poudarjala češko taktiko, je bilo stališče njenega prizadevanja napačno in kritika Bleiweisove politike je v tej točki izgrešila svoj cilj. Na drugi strani je pa treba pripoznati, da je ravno opozicija mnogo pripomogla k narodni zavesti širših plasti, ker je s svojo ogilnostjo in kritiko razgibala slovensko javnost k žihanejšemu življenju.

21. V boju proti dualizmu so Slovenci iskali različnih potov in so si pri tem prišli navskriž. "Domovina" je prva izrekla besedo: Sprava! Tudi Tomšič je uvideval, da s samim priporočevanjem pasivne opozicije ne morejo biti Slovenci kos političnemu položaju, marve, da je treba poiskati si pozitivne podlage, pravnega orožja. Arhimedove točke, na katero bi mogli naslanjati svoje politično delo. Tako pozitivno podlago je nudila decemberska ustava s svojo društveno in zborovalno svobodo. "Domovina" je odgovarjala, da si Slovenci na temelju osnovnih postav lahko zidajo svojo narodno politiko in najdejo torišče skupnega dela.

Tako so nastala politična društva in tabori.

V dobi absolutizma je bilo slovensko delovanje jezikovno-literarno: tiha literarna delavnost (Janežič Slomšek) je izobraževala slovenski jezik in gojila slovstvo ter s tem dajala slovenstvu kulturni tmel. Od leta 1860 dalje se je s čitalnicami slovenski življej širil na zunaj v družbno življenje. S političnimi društvi in tabori pa je stopil Slovenec iz čitalničnega radovanja in rajanja, v politično javnost, zahtevajoč uresničenje svojega programa: Zedinjene Slovenije in narodne enakopravnosti v šoli in uradu.

Politična društva za varovanje slovenske narodnosti so nastala na pr. v Ljubljani (Slovenija), v Gorici (Soča, Celovcu (Trdnjava), Trstu Edinost) in v Mariboru. Poleg teh društev so se ustanovile tudi "Katoliške družbe" v Ljubljani, Gorici in Mariboru, katerih namen je bil verski in dobrodelen in ki so združevale obe narodnosti. Levstik je postopal proti "Katoliški družbi za Kranjsko." ki ji je načeloval grof Wurmbrand, češ, da je plemstvo podpora absolutizma in da ž njim narodnost ne pridobi ničesar. Zavračal ga je Matej Močnik, ki je poudarjal, da je ravno dandanes treba družbe, katera se zaveda svojega katoličanstva ter katoliško prepričanje in versko zavest stavi pred narodno.

Obenem s temi društavi je našlo pot na Slovensko tudi delavsko gibanje, ki se je začelo v Avstriji krepkeje razvijati po novem zborovalnemin in društvenem zakonu z dne 15. novembra 1867. leta. Že tega leta se je v krogih ljubljanskih tiskarjev sprožila misel, da se osnuje društvo, ki bi varovalo in gojilo gmotne in duševne koristi tiskarskih pomočnikov. Črkostavec Karol pl. Rhein je izdal oklic za ustanovitev tiskarskega izobraževalnega društva, ki je imelo prvi svoj občni zbor dne 9. februarja 1868. leta. To je bilo prvo delavsko strokovno društvo na Slovenskem, ki so ga podpirali tudi delodajalci in drugi meščanski krogi gmotno in duševno s predavanji znanstvene in humoristične vsebine na pr. Dežman, Dimitz, prof. Heinrich, dr. Keesbacher, Klein in realični ravnatelj Schrey). Početkoma se je društveno delovanje raztezalo glavno na prirejanje zabavnih shodov, na javna predavanja in jezikovni poduk. Leta 1879. pa se je izobraževalno društvo preosnovalo po zgledu drugih delavskih društev v kronovinsko društvo (za vojvodinjo Kranjsko) s podpornim oddelkom, ko so se bile poprej ustanovile bolniška blagajna, blagajna za potujoče pomočnike, ki iščejo dela, blagajna za nemogle in brezposelne. Društvo obstoja še dandanes.

V Trstu je nastalo dne 6. junija 1869. leta delavsko društvo "Čbela" z geslom "Marljivo", ki je bilo namenjeno samo Slovanom. Predsednik je bil Fran Cegnar in tajnik Vekoslav Raič. To je bilo prvo slovensko nestrokovno delavsko društvo, čigar namen je razložil Vekoslav Raič v posebni brošuri, ki je zanimiva zato, ker nam odkriva spor med Schulze-Delitschevim načelom samopomoči in med Lassallovo idejo o državni pomoči. Raič čisto dobro označuje nasprotje med delom in kapitalom, ker kapital zasužnjuje delo, potem pa nadaljuje: Ako si hočejo delavci pomagati, si morajo tudi oni ustanoviti kapital, ki bo služil njim v korist. Za zloženi denar bi se kupoval potrebni živež na debelo, s cimer bi se marsikaj prihranilo, in naraščajoči kapital bi se mogel polagoma uporabljati za dobičkonosna podjetja. Društvo bi ob enem podpiralo svoje ude v bolezni ali v kaki drugi nesreči in skrbelo za njih izobrazbo s časopisi in knjigami, s šolami za otroke, s predavanji itd. Državno pomoč je treba zavračati, ker bi bila podpora pičla, država bi zahtevala gospodarstvo in nadzorništvo, kar bi škodovalo delavski samostojnosti, produktivna moč bi padala, ker bi se delavstvo zanašalo na državo in postajalo leno, in konečno, odkod bi zadolžena država jemala denar.

V Ljubljani se je ustanovilo dne 20. februarja 1870. leta izobraževalno društvo, namenjeno delavstvu obče, vlada ni dovolila, da bi se bilo društvo imenovalo "Slovanska Lipa", in je prepovedala politična predavanja. Nemec mizar Harrisch je poudarjal, da se je treba ogibati narodnega prepira; Slovenec žurnalist Arko je pozivljal delavstvo, naj se spominja svojega slovanskega rodu, a naglašal je tudi narodno slogo, češ, da nikakor ni prva naloga delavcem, da bi oni rešili narodno vprašanje. 'Slovenski Narod" je nato pripomnil, da se od tega društva ni nadejati ničesar, ako ne krene s ceste, na katero je zavozilo. "Novice" so pa pisale, da t. zv. delavska društva, katerih pomen še ljudem ni jasen ne izvirajo iz nikakšne žive potrebe, marveč so stvar nove dobe in le tuji cepovi na domača drevesa. Ljubljansko društvo ima po svojih pravilih prav tak namen kakor družba katoliških rokodelskih pomočnikov. Čemu tedaj še drugo enako društvo? Dne 8. decembra 1872. leta je občni zbor delavskega izobraževalnega društva sklenil, naj vsi delavci pristopijo ljubljanskemu ognjegasnemu društvu, ki na ta način izgubi svoj nemški značaj .

Poleg izobraževalnega društva je nastalo tudi "Delavsko bolniško društvo" ki mu je načeloval žurnalist Arko. Začele so se snovati zveze ali asociacije čevljarjev, krojačev in mizarjev, kar ni bilo prav delodajalcem; čevljarji so v arpilu 1871. leta uprizorili celo štrajk. Kakor drugod, tako se je tudi delavsko gibanje po Slovenskem oklepalo deloma liberalnih Schulze-Delitschevih načel, pri čemer so nemški in slovenski izobraženci skušali pridobiti si delavstvo zase, deloma pa je polagoma prodirala socialistna zavest, ki se je kazala v mednarodni centralizaciji strokovno organizovanega proletariata. V iranega Nihče-uštvaarankad„-staanrdto tem zmislu je po poročilu "Slovenskega Naroda" deloval posebno krojač Knuc, zarad česar svari imenovani list delavstvo pred njim.

Obenem z liberalno in socialistno smerjo se porajajo prvi zarodki krščansko-socialne misli. Ta nazor naglaša Matej Močnik v svojem predavanju o delavskem vprašanju 1871. leta: Vzrok pariške komune je tudi v krivičnem razmerju med kapitalom in delom, a brezbožnost je ustajo le pospeševala. Lažje je reči, naj krščanska ljubezen napolni brezno med bogatinom in revežem, težje pa je kaj takega pričakovati. Posamezna dobrotljivost ne more odvrniti splošnega zlega. Treba združevanja na podlagi krščanskih načel.

Tu govorimo o delavskem vprašanju toliko, kolikor posega v Bleiweisovo dobo, ko je bila vodilna misel slovenske politike narodnost; zato si dovoljujem h koncu samo še splošno opazko. Delavsko gibanje v Avstriji obče in na Slovenskem posebej ni moglo imeti precej iz početka jasnih ciljev pred seboj in se je več ali manj naslanjalo na obstoječe politične stranke. Ker je prevladoval nemški značaj, se je oklepalo delavstvo liberalnega nemškega meščanstva, upajoč, da z njegovo pomočjo ubrani reakcije in si izvojuje nekatere svoje splošne zahteve, ki so bile lastne tudi liberalnemu meščanstvu. Ni pa hotelo biti delavstvo le privesek nemški laberalni stranki, kar izprevidimo iz tega, da je bilo leta 1871. pripravljeno podpirati ministerstvo Hohenwartovo pod pogojem, ako se izvede splošna in direktna volilna pravica brez reakcionarnih dodatkov. V tem zmislu so se izjavili tedanji delavski voditelji Most, Oberwinder. Scheuin drugi. Toda delavstvo je kmalu spoznalo, da se ne more zanašati ne na liberalno in ne na konservativno pomoč ter je očiščeno po notranjih krizah polagoma dospevalo do svoje osamosvojitve.

Misel o prirejanju taborov so sprožili štajerski Slovenci, ki so se tudi največ zanje prizadevali. Ljubljana je zaostajala za Mariborom, kjer je bilo živahnejše narodno-politično življenje. V vabilu na prvi tabor v Ljutomer, ki ga je priobčil v imenu začasnega odbora dr. Prelog, še ni med nasvetovanimi točkami zedinjene Slovenije.

Tabori so se vršili: 1868 leta v Ljutomeru, Žalcu in Šempasu na Goriškem; leta 1869 v Brdih pri Gorici, v Sevnici na Kalcu na Notranjskem, v Vižmarjih pri Ljubljani in v Ormuožu; leta 1870, v Tolminu, Sežani, Cerknici, pri Kapeli pod Radgono, v Kubedu v Istri, ne Bistrici pri Piberku na Koroškem, v Vipavi in Zopračah, na Koroškem; leta 1871. v Buheljah na Koroškem. Na taborih se je govorilo in glasovalo za združenje Slovencev v eno administrativno in politično celoto, za narodno enakopravnost v šoli cerkvi in uradu; obenem so se razpravljala razna gospodarska vprašanja. Glavni govorniki so bili: dr. Costa, Dolenc, Klavžar, dr. Lavrič, Noli, Raič, dr. Razlag, dr. Tonkli, dr. Vošnjak in dr. Zarnik.

Tabori so zanašali med najširše kmetske plasti narodno in politično zavednost. Udeležba je bila igromna, ker to niso bili le pavni shodi pod milim nebom, marveč obenem narodne svečanosti z zastavami in slavoloki, s petjem in godbo; zažigal se je umetni ogenj, pokali so topiči, po gorah pa so žareli kresovi.... Ni čuda, da je vse to mogočno vplivalo in vnemalo navdušenje! Za spomin so se razdeljevale taborske svetinje. V spomin vižmarskega tabora, s katerim je doseglo taborovanje svoj vrhunec, naj bi se bil pa postavil kamenit spomenik na vižmarskem polju. In res, piramida s primernim napisom se je naročila izdelala in plačala, a postavila se ni!

22. Novo smer v slovenskem literarnem in političnem življenju pomenja Levstik. Njebov nastop moremo prav ceniti, ako se dotaknemo temeljev slovanskega vprašanja.

V slovenski literaturi in politiki se pojavljata dva tipa slovanstva: Prešernova "Zdravica" in Jenkov "Naprej" sta njiju klasični priči. Tako genialen človek; kakor Prešeren je sprejemal slovansko idejo v obliki, ki je bila takrat edino zmožna, da uvede Slovence v kulturo: jezik Trubarjev je bila ona posoda, v katero je vlival vsebino svojega slovanstva. In kakšna je bila ta vsebina? Ko se je napovedoval konec Metternichovega absolutizma in se je bližala pomlad narodov, tedaj je Prešeren zapustil Slivencem v "Zdravici" svoj testament:

Ne vrag, le sosed bo mejak!
Komu najpred veselo
Zdravico, bratje, č'mo zapet?
Bog našo nam deželo,
Bog živi ves slovenski svet,
Brate vse,
Kar nas je
Sinov sloveče matere!

Edinost, sreča, sprava
K nam naj nazaj se vrnejo!
Otrok kar ima Slava,
Vsi naj si v roke sežejo,
Da oblast
I nz njo čast,
Obilnost bodo naša last!

Žive naj vsi narodi,
Ki hrepene dočakat dan,
Da, koder solnce hodi,
Prepir iz sveta bo pregnan;
Da rojak
Prost bo vsak,
Ne vrag, le sosed bo mejak!

To je Prešernovo slovenstvo in slovanstvo, ki je bistven del njegovega občečloveškega ideala, ki je zanj žil in se boril! Prešeren je postal svetoven, ne, ker se je bil postavil v tako ostro nasprotje z drugimi narodi, zlasti germansko-romanskimi, kakor je to propovedoval slovanski evangelij Kollarjev, marveč zato, ker je kljub temu, da je izrastel iz pristno domačih tal, združil svojo, do najvišje mere dovršeno slovensko-slovansko individualnost z evropsko univerzalnostjo na podlagi kulture, enakopravnosti in svobode. To je njegov program, ki ga nam zapušča kot svojo dedščino, de ž njim rešimo problem malega naroda, kakor ga je rešil zase on, naš največji kulturni delavec.

(Dalje prih.)

Dober okus.

Mr. Mihael Mikler iz Slavia, P. O. Maintland, Fla., nam je pisal:

"Po rabljenju Severovega Življenskega Balzama, je moja soproga zopet ozdravela in njen okus se ji je povrnil, raditega ta lek priporočam vsem onim, ki trpe ne želodčnih nadlogah." Severov Življenski Balsam (Severes Balsam of Life) je vrednostnatonika ali krepčilo za jetrne bolezni, neprebavnost, zastarano zabasanost, želodčne težkoče in obiskujoče vročinske nadloge. Poskusite ta lek. Cena 75 centov v vseh lekarnah, W. F. Severa Co., Cedar Rapids, Iowa. Adv.

Dunajska zgodbica.

Graška "Tagespost" objavlja sledečo resnično zgodbico: V sobo finančnega ministra stopi znana oseba iz finančnih krogov. Gre za jako kočljivo zadevo: možje v preiskavi zaradi zadržavanja davka. Njegova ekscelenca je pripravljena potlačiti to reč, ako bodo poravnani do jutri vsi zaostanki z obrestmi vred. Drugi dan leži na mizi finančnega ministra 150,000 K. Njegova ekscelenca se se vede še bolj zlovešče in pravi: "Pardon, včeraj sva vendar govorila o urejenju tiste zadeve. Ali mari mislite ...." Drugi dan leži na isti mizi 1,000.000 K, zloženih v čednih zavojčkih. Zdaj je njegova ekscelenca pomirjena; preiskavo ustavijo, in državna blagajna zabeleži vso svoto zaostalega davka kot radovoljno naknadno doplačano....

Žalosten konec matere velikega Na-

Električna razsvetljava na Danskem.

Danska država se lahko ponaša, da je med vsemi sovrstnicami na prvem mestu glede električne razsvetljave. Vsak okraj, ki šteje nad 300 stanovnikov, ima svojo lastno elektrarno. V Kodanju so tri velike elektrarne z 27,000 konjskih sil močnimi stroji, stroje manjših elektrarn pa kurijo z oljem.

LOKALNI ZASTOPNIKI(ICE) "A. S."

Allegheny, Pa.: John Mravintz
Aurora, Ill.: John Kočevar
Aurora, Minn.: John Klun.
Bradley, Ill.: Math. Stefanich
Bridgeport, O.: Jos. Hochevar
Chicago, Ill.: Jos. Zupančič
Calumet, Mich.: John Gosenca.
Cleveland, O.: Jos. Russ in Leop. Kušljan.
Chisholm, Minn.: John Vesel
Collinwood, O.: Louis Novak
Denver, Colo.: George Pavlakovich.
Ely, Minn.: Jos. J. Peshel
Enumclaw, Wash.: Jos. Malnerich.
Gilbert, Minn.: Angela Pregled.
Hibbing, Minn.: Frank Golob
Houston, Pa.: John Pelhan,
Indianapolis, Ind.: Martin Česnik.
Iron Mountain, Mich.: Louis Berce.
Ironwood, Mich.: M. J. Mavrin.
Kansas City, Kans.: Peter Majerle.
La Salle, Ill.: Anton Kastello in Jakob Juvancic.
Lorain, O.: Jos. Perušek.
Lowell in Bisbee, Ariz.: John Gričar.
Milwaukee, Wis.: John Vodovnik.
Moon Run, Pa.: John Lustrik.
Newburg (Cleveland): John Lekan.
Ottawa, Ill.: Jos. Medic.
Peoria, Ill.: M. R. Papich.
Pittsburgh, Pa.: Anton Sneller.
Pittsburgh, Pa.: Urh R. Jakobich.
Pueblo, Colo.: Mrs. Mary Buh.
Rock Springs, Wyo: Leop. Poljanec.
Sheboygan, Wis.: Jakob Prestor.
So. Chicago, Ill.: Frank Gorentz.
Soudan, Minn.: John Loushin.
So. Omaha, Neb.: Frank Kompare.
Stambaugh, Mich.: Aug. Gregorich.
Steelton, Pa.: A. M. Papich.
St. Joseph, Minn.: John Poglajen.
St. Louis, Mo.: John Mihelcich.
Valley, Wash.: Miss Marie Torkar.
Waukegan, Ill.: Matt. Ogrin.
Whitney, Pa.: John Salmich.
Willard, Wis.: Frank Perovšek,
Youngstown, O.: John Jerman.

V onih naselbinah, kjer zdaj nimamo zastopnika, priporočamo, da se zglasi kdo izmed prijateljev našega lista, da mu zastopništvo poverimo. Želeli bi imeti zastopnika v vsaki slovenski naselbini.

Uprav. "A. S."

Pri prehladih

vdrgnite vrat in prsa, kakor tudi stopala s
Dr. Richter-jevem

PAIN-EXPELLER

Učinkuje takoj olajšljivo in prijetno.
Jedino pravi s varstveno znamko sidra.
25c. in 50c. v lekarnah in naravnost od
F. AD. RICHTER & CO.
74-80 Washington Street, New York, N. Y.

ALEKSANDER, NOVI GRŠKI KRALJ, JE PROTINEMŠKEGA MIŠLJENJA.

Aleksander, novi grški kralj, ki je njemu v prid odstopil kralj Konštantin, je skoro tri leta mlajši od svojega brata Jurija in je bil rojen dne 1. avg. 1893. Znan je kot o bčudovatelj grškega državnika Venizelosa in pristaš ententnih zaveznikov.

Na slikî je gori na levi Aleksander, na desn. sta Venizelos in kralj Konštantin, spodaj na levi je princ Jurij, katerega so ententini zavezniki pre[illegible] Aleksandru, ker je pri-

UPPER, LEFT, ALEXANDER. RIGHT, VENIZELOS AND CONSTANTINE LOWER, PRINCE GEORGE.

Photos by American Press Association.

SKRIVNOSTNI ZABOJČEK.

Spisal A. Conan Doyle.

"Vse na krovu?" je dejal kapitan.

"Vse na krovu; gospod!" je dejal maat.

"Pripravite se toraj, da odrinemo ob devetih."

Bilo je neko sredo dopoldne. Ladja "Spartanec" je ležala ob bostonskem nabrežju; njeni tovori so bili že v redu pod krovom, potniki vkrcani in vse je bilo pripravljeno za odhod. Piščalka se je že dvakrat oglasila in poslednjikrat je zazvonil zvonec.

Obrnili in naravnali so ladjin rilec proti Angleški in sikanje vhajajoče pare je pričelo, da je bilo vse pripravljeno za njeno tritisoč milj dolgo pot.

Jaz sem že dolgo časa zelo nervozen človek. Brezdelno književno življenje je mnogo pripomoglo k temu, da sem še bolj vzljubil samoto, kar je bila že v mojih deških letih ena glavnih napak mojega značaja. Ko sem stal na zadnjem krovu prekoatlantiškega parnika, sem se bridko pritoževal, ker me je potreba tirala nazaj v deželo mojih očetov. Klici mornarjev, ropotanje verig in vrvi, postavljanje mojih sopotnikov in pozdravljanje množice, vse, prav vse, je neprijetno vplivalo na mojo razburljivo naravo. Polotil se me je hud strah. Neko nepopisljivo čustvo se je zdelo, da me straši, kakor da bi nam grozila na ladji nevarnost. Morje je bilo mirno in veter rahel. Ničesar ni bilo, kar bi utegnilo motiti mir najbolj živahnega zemljana, in vendar mi je bilo kakor bi stal na robu neke velike četudi nepopisljive nevarnosti. Čital sem, da se pojavijo take slutnje pogostokrat v ljudeh, ki imajo meni podoben poseben temperament in da se te slutnje neredko uresničijo. Pravijo, da prihajajo take slutnje od neke vrste bistrovidstva, neke fine duševne zveze z bodočnostjo. Dobro se spominjam, da je znani spiritist Raumer nekoč dejal, da sem bil jaz najbolj občutljiv in vsprejemljiv subjekt, kar jih je kedaj naletel na celem svetu. Naj bode temu kakor hoče gotovo je, da sem se čutil skrajno nesrečnega, ko sem stopal skozi jokajoče in pozdravljajoče skupine ljudi, ki so stali na belih krovih ladje "Spartanec". Ako bi bil vedel, kaj me čaka tekom naslednjih dvanajst ur. bi celo tedaj, v poslednjem trenotku skočil na obrežje ter se tako rešil s te preklicane ladje.

"Čas je!" je dejal kapitan s pokom zaprl svojo uro ter jo utaknil zopet v žep. "Čas je!" je dejal maat. Poslednjikrat se otožno oglasi piščalka in prijatelji ter sorodniki potnikov odhite na suho. Eno vrv so že odvijali, odrivali hodnik, kar se začuje z mosta glasen klic in prikazala sta se še dva možaka, ki sta tekla po obrežju. Mahala sta z rokami, očividno z namenom, da ustavita ladjo. "Požurita se!" jevpila množica "Le hitro!" je zaklical kapitan. "Počasi! Ustavite! Gori s hodnikom!" in tujca sta skočila na krov, ravno ko je bila druga vrv prosta in s krčevitim udarjanjem stroja smo se ločili od obrežja. Potniki so pozdravljali s krova, gledalci so odzdravljali z nabrežja in mahali z robci velika ladja pa se je delala pot iz pristanišča tev veličastno plula preko mirnega zaliva.

V redu smo odrinili na svojo štirinajstnevno pot. Potniki so hiteli po ladjinih prostorih, iskali stolov, ugodnih mestnih postelj. Vse živo je bilo na krovu. V salonu so nekateri posedli okrog mize, naročili vina in kmalu so po dvorani pokali zamaški; ljudje so pili, da so lažje pozabili na slovo, drugi da se korajže napijejo za vožnjo po morju. Ozrl sem se po krovu naokoli in napravil urno inventar svojih potnih tovarišev na ladji. Bili so navadni tipi, ki jih srečujemo ob podobnih priložnostih. Med njimi ni bilo nobenega posebnega znamenitega obraza. Govorim kot strokovnjak, kajti obrazi so ena mojih posebnosti. Značilen obraz je meni kar je botaniku cvetlica, vtisnem si ga v dušo, vzamem ga s seboj, da ga določim v miru, ga razredim ter ga z napisom postavim v antropologični muzej svojega spomina. Na ladji ni bilo nič zanimivega zame. Kakih dvajset tipov mlade Amerike, ki so bili na potu v "Jurop" (Evropo), nekaj spoštljivih dvojic srednje starosti, več duhovnikov, nekaj mladih dam, trgovskih potnikov, to je bilo vse, kar je bilo opaziti na parniku. Obrnil sem se od njih ter zrl na odmikajoče se obrežje in ko se je vzdignil pred menoj oblak spominov, mi je postajalo toplo okoli srca ob spominu na mojo drugo domovino. Slučajno je ležal velik kup prtljage na eni strani krova in čakala, da pride vrsta nanjo, da jo odvzamejo v kabine. Želeč si kakega samotnega kota, stopil sem za to prtljago, se vsedel na zavitek vrv, med prtljago in ladjino ograjo ter se utopil v svoje misli.

Iz moje zamišljenosti pa me kmalu vzbudi šepetanje zadaj za menoj.

"Tukaj je pripraven kraj," je dejal nekdo. "Sedite in potem se lahko mirno pogovoriva."

Ko sem pogledal skozi špranjo med orjaškima zabojema opazil sem, da sta šepetala ona potnika, ki sta v zadnjem trenotku prišla na ladjo. Očividno me nista opazila, ko sem čpel v senci kovčegov in škatelj. Oni, ki je govoril, je bil velik in zelo suh človek z modročrno brado in brezbarvnim obrazom. Vedel se je nervozno in razburjeno. Njegov tovariš je bil majhen, močan človek, živahnih in odločnih potez na obrazu, kadil je smodko in velik plašč mu je visel preko njegove levice. Nemirno sta se ozirala naokoli, kakor da bi se hotela prepričati, če jih kdo opazuje.

"Mislim, da je vse varno," reče prvi in vsedla sta se s hrbtom proti meni na kup prtljage, in takoj sem spoznal, da moram proti svoji volji igrati neprijetno vlogo prisluškovalca.

"No, Muller," je dejal veliki, suhi mož "ravno o pravem času sva še prišla."

"Da", je pritrdil tovariš, ki ga je nagovoril z imenom Muller, "trda nama je predla, a zdaj sva tukaj na varnem."

"Res je tako, Flannigan."

"Na bi bilo dobro, ako bi bila zamudila ladjo."

" Ne vsi najini načrti bi bili splavali po vodi."

"In potopili bi se bili," je dejal Muller ter z neko silo vlekel dim iz svoje smodke.

"Tukaj je vsa stvar," je dejal naposled.

"Daj da pogledam."

"Ali naju nikdo ne vidi?"

"Kdo saj so skoro vsi v salonu in po kabinah."

"Človek ni nikdar dovolj oprezen, kadar se gre za važne stvari," je rekel Muller, ter razvil plašč, ki mu je visel preko levice, in razkril neko temno stvar, ki jo je položil na krov. En sam pogled na to stvar je zadostoval, da sem se nervozno in prestrašeno stresel. Na srečo sta bila onadva tako zelo zavzeta za svojo stvar, da me nikdo izmed njiju ni opazil. Ako bi se le ozrla nazaj, bi na vsak način videla moj bledi obraz, ki ju je srepo gledal preko kupa prtljage.

Mene je pa ta skrivnostni razgovor v živo zadel in polastila se me je strašna bojazen. Zdela se mi je docela opravičena, ko sem zrl na ono stvar, ki jo je Muler izvlekel izpod svojega plašča. Bil je to štirioglat zabojček iz temnega lesa in obit z medenovino. Po moji sodbi je bil približno en kubični čevelj velik. Spominjal me je na zaboje za samokrese, samo da je bil nekoliko višji. Na njem sem opazil nekak privesek, ki je vzbujal vso pozornost mojih oči in ki je bil sam videti kakor nekak samokres. To je bila nekaka puškinemu petelinu podobna priprava na pokrovu, na kateri je bil pritrjen zvitek vrvice. Zraven tega petelina se je videla v lesu majhna odprtina. Večji tovariš, Flannigan, kakor ga je nazval Muller, je položil svoje oko na to odprtino ter pogledal za nekaj trenotkov v to odprtino z izrazom največje skrbnosti.

"Zdi se, da je vse v redu,' je dejal naposled.

"Skrbel sem, da je nisem tresel," je dejal Muller.

'S takimi dilekatnimi stvarmi je treba oprezno ravnati. Dajte nekoliko potrebnega notri, Muller."

Ta je stikal nekaj po svojem žepu, nato pa je privlekel iz njega majhen papirnat zavoj. Odprl ga je in vzel iz njega perišče belkastih zrn, ki jih je stresel skozi odprtino in tovariša sta se zadovoljno nasmejala.

"Vse je v redu", je rekel Flannigan, "V redu kakor trinožnik," je odgovoril Muller.

"Pazite, nekdo prihaja. Vzemite zaboj seboj v najino kajito. Ne bi bilo dobro, ako bi kdo sumil, za kaj da se gre, ali še hujše, ako bi se igrali z njo in po nerodnosti izprožili petelina."

"No, konečno bi bilo vseeno, kdo ga izproži."

"Precej začudeni bi bili ,a kó bi ga izprožili," je rekel Flannigan in se mračno nasmejal. "Ha! Ha! Predstavljajte si njihove obraze! Laskam si, da ni tako slabo delo to-le."

"Ne je rekel Muller. "Kakor čujem, je vse narejeno po vašem načrtu, vsak košček ali ne?"

"Da, pero in drkalno okence je prav moje delo. "

"Patentirati bi morali celo stvar."

In možaka sta se zopet naglo in surovo zasmejala ko sta pobrala zabojček ter ga je Muller skril v svojem prostranem plašču.

"Pojdiva doli, spraviva ga v naši kajiti, je rekel Flannigan. "Do večera je vse oskrbljeno in tam bo na varnem.

Tovariš mu je pritrdil in obadva sta odšla po krovu ter izginila v spodnje prostore. Zadnje besede, ki sem jih vjel so bile Flanniganove, ki je tovariša opozoril, da naj nosi previdno in naj uazi, da se ne zadene ob ograjo.

Kako dolgo sem še sedel na onem zvitku vrvi, sam ne vem. Popolnoma me je zmedel razgovor, ki sem ga ravnokar slišal, poleg tega me je pa prijemala morska bolezen. Morje se je vznemirjalo, valovi so se dvigali, ladja je postajala nemirna in potniki so se razgubljali na vse strani. Čutil sem se oslabljenega, na duhu in na telesu. Iz te omame me je prebudil glas našega reditelja.

"Ali se ne bi hoteli umakniti odtod?" je dejal. "Radi bi spravili to ropotijo doli pod krov."

"Naredite kar hočete," sem dejal nevoljen in odšel. Samote, samote, sem potreboval, samote, da bi razmišljeval o strašnem zločinu, ki sta ga pripravljala tik pred mojimi očmi ta dva zločinca. Eden izmed zadaj navezanih ladjinih čolnov je visel precej nizko na svojih kljukah. Neka misel mi je šinila v glavo: splezal sem na ograjo, stopil v prazni čoln in se vlegel na njegovo dno. Ležal sem na svojem hrbtu, gledal sem opazil srednjo jamboro, ko se je ladja zibala, bil sem s svojo boleznijo in svojimi strahovi.

Skušal sem obnoviti vse besede, ki sem jih slišal, ko sta se ona lopova razgovarjala med seboj. Ali bi ta razgovor mogel imeti še kak drug pomen, razun onega, ki se je sam usiljeval? Jaz sem bil prepričan, da to ni mogoče. Predočil sem si vse besede, vse razmere, njuno vedenje, vse se popolnoma vjemalo, vse je potrjevalo mojo sodbo. Najprvo že to, kako sta ta dva potnika prišla na ladjo zadnji trenutek; vedela sta da se s tem izognета vsaki preiskavi svoje prtljage. Tudi imeni Flannigan in Muller sta čudni in bolj domači le med Fenijanci in anarhisti. Dalje kako skrivnostno sta se vedla, kako sta si zatrjevala, da bi jima bili načrti docela prekrižani ako bi ne bila dohitela ladje; kako sta iskala samotnih prostorov in se skrivala, da bi ju ne opazovali; najbolj pa me je potrjeval v mojih mislih zabojček sam s petelinom in opazka, kaj bi bilo, ko bi ga kdo izprožil pomotoma. Jaz sem prepričan, da bi bil tudi vsakdo drugi na mojem mestu prišel do zaključka, da sta bila ta dva človeka obupna emisarja kake anarhistične družbe, ki je sklenila razstreliti to ladjo in da sta bila ta dva po žrebu določena sama sebe žrtvovati, da družba doseže svoj zlobni namen. Belkasta zrna, ki ju je eden vsipal v zabojček, bila je gotovo tvarina za raz streljivo. Govorila sta tudi o dogodku, ki se ima zvršiti to noč. Ali sta morda nameravala uresničiti svoj strašni namen že koj prvi večer našega potovanja? Ta strašna misel me je vsega obvladala, da sem za trenotek celo pozabil na muke morske bolezni.

Omenil sem že, da sem velik strahopetec. Vsak dogodek me je napolnil z bojaznijo in vsak pojav v duši me je prevzel s strahom. Redkokedaj se zgodi, da sta te dve napaki v toliki meri združeni v enem značaju. Poznal sem mnogo ljudi ki so bili zelo občutljivi glede zunanjih nevarnosti in vendar so se odlikovali z neodvisnostjo in silo svojega duha. Vsak drug človek, ki je količkaj sebe obvladal, bi bil na mojem mestu stopil naravnost h kapitanu, mu pojasnil bojazen in izročil vso stvar njegovi razsodbi. Meni pa je bila vsled mojega značaja vsaka taka misel odurna. Mišel na to, da bi ljudje o meni govorili, da bi ljudje o meni govorili, da bi na-me gledali, da bi me kapitan izpraševal o vseh podrobnostih, da bi moral kot svedok vpričo takih propalih zarotnikov izpovedati vse, kar sem videl, tega jaz nisem bil zmožen. Ali ne bi bilo vendarle mogoče, da sem se jaz motil? Kam bi obrnil od sramote, ako bi se izkazalo, da moja obtožba nima nobenega temelja? Zato se nisem mogel odločiti za ta korak. Sklenil sem še nadalje pozorno paziti na onadva desperada in jima slediti pri vsakem koraku.

Tedaj mi je prišlo no misel, da se morda ravno v tem trenotku zločinca pripravljata za svoje usodepolno delo. Opotekel sem se po krovu z namenom, da bi se podal v spodnje prostore in morda tam zopet opazil kaj znamenitega. Ravno ko sem položil svojo roko na drog, stopnjic, ki so vodile doli, me nekdo prisrčno potrka po hrbtu.

"Ali si ti, Hammond?" je dejal nek glas, ki se mi je zdel znan.

"Za Boga," sem rekel, "ali je mogoče. Dick Merton, da si tudi ti na ladji? No kako se imaš?"

To je bil zame naravnost nepričakovan žarek sreče v temi moje obupne zadrege. Dick je bil uprav oni človek, ki sem ga potreboval, ker je bil prijazne in premetene narave in odločen v svojih ukrepih. Na prvi pogled je opazil moj znanec, da z menoj ni vse v redu.

"Halo!" je rekel po svoji prijazni navadi. "Kaj pa je pravzaprav s teboj, Hammond? Tvoj obraz je bled kakor zid. Ali tudi od tebe morje zahteva svojih darov?"

"Da in ne" sem rekel. "Dovoli mi, rad bi govoril s teboj. Podaj mi svojo roko."

Opirajoč se na krepkega Dicka sem se zibal ob njegovi strani.

"Ali ti je ljuba smodka," je rekel ter prekinil molk.

"Ne, hvala" sem rekel. "Dick, nocoj bomo vsi mrtvi."

"To ni noben vzrok, da ne bi sedaj kadil" je rekel Dick po svoji hladnokrvni navadi, vendar me je pozzorno pogledal izpod svojih kosmatih obrvi. Očividno si je mislil da se mi meša.

"Ne," sem nadaljeval, "stvar ni smešna in jaz govorim popolnoma trezno, Dick, ki ima namen razdejati ladjo in nas vse potopiti."

Nato sem mu sistematično in v redu podal celo verigo dokazov, ki sem jih nabral.

"No. Dick' sem rekel, ko sem končal, "kaj misliš o tem? In pred vsem, kaj mi je storiti?"

V moje veliko začudenje se je kar na glas zasmejal.

"Jaz bi se ustrašil,' je rekel, "ako bi mi kdo drug to povedal. Ti pa vidiš povsod strahove če jih tudi ni. Vedno si še tak, kakor si bil nekdaj. Ali se spominjaš, kako si nekoč v šoli prisegal, da se nahaja duh v dolgi sobi in kako se je izkazalo, da je bila tvoja lastna podoba v zrcalu? No, fant," je nadaljeval, "kakšno srečo more kdo imeti s tem, da razdeno ladjo? Na krovu nimamo nobenega količkaj za javnost pomenljivega človeka. Nasprotno večina potnikov so amerikanski trgovci navadni ljudje. Vrhu tega v našem treznem devetnajstem veku ni prav veliko takih ki bi nastavljali past v katero ne morejo tudi sami vjeti. Bodi prepričan ti si razgovor napačno razumel in slabo videl. Morda je bil to kak fotografski aparat in ti si mislil, da vidiš pred seboj peklenski stroj."

(Konec prihodnjič.)

Nenavadna stavka.

Popolnoma na nov način so pričeli stavkati sprevodniki in vozniki cestne železnice v Neapolju. Niso zapustili delo, ampak namesto uniforme, so se oblekli v racapano in umazano obleko, da na ta način oplašijo prebivalstvo pred vožnjo po cestni železnici.

NAPRODAJ. — VEDNO SE PRItožujete zoper draginjo. Kupite posestvo od nas, pa si boste pridelali dovolj krompirja, zelenjave in drugih stvari. Imeli boste lahko kokoši in sveža jajca, a obenem delate lehko v mestu in živite po mestno. Prodamo 2. nadstropno hišo 7 sob in loto 100X 300, eno hišo 6 sob loto 100X300 in eno hišo 4 sobe s loto 57X132. Na loti je gas in elektrika in blizu kare. Več pove Anton Težak, 211 Jekson Str. (62-70.

Kadar rabite obleko, se oglasite pri nas, ki vam skrojimo isto po pravi meri. Mi delamo fine obleke po $15 IN VEČ. Istotako popravljamo, čistimo in gladimo moške in ženske obleke. G. R. KARLING, krojačnica, 509½ Cass St., Joliet, Ill.

POZOR ROJAKINJE!

Ali veste, kje je dobiti najboljše meso po najnižji ceni? Gotovo! V mesnici

Anton Pasdertz

se dobijo najboljše sveže in prekajene klobase in najokusnejše meso. Vse po najnižji ceni. Pridite torej in poskusite naše meso.

Nizke cene in dobra postrežba je naše geslo.

Ne pozabite torej obiskati nas v našej mesnici in groceriji na vogalu Broadway and Granite Street

Chic. Phone 2768. N. W. Phone 1113.

Pristopite k največjemu slovenskemu podpornemu društvu.

DRUŠTVO SV. DRUŽINE
(The Holy Family Society)
štev. 1 D. S. D., Joliet, Illinois.

Geslo: "Vse za vero, dom in narod, vsi za enega, eden za vse."

Odbor za leto 1917.

Predsednik.....George Stonich.
Podpredsednik.....Stephen Kukar.
Tajnik.....Jos. Klepec.
Zapisnikar.....John Barbich.
Blagajnik.....John Petric.
Reditelj.....Frank Kocjan.

Nadzorniki:

John N. Pasdertz, Joseph Težak, John Štublar.

To društvo sprejema rojake in rojakinje in sicer od 16. do 50. leta in izplačuje bolniške podpore $1.00 na vsaki delavni dan za 50c na mesec. Zavarujete se lahko za $500.00 ali za $250.00 pri D. S. D. za malo mesečnino.

To društvo ima že nad $2,100.00 v bolniški blagajni in je v edenindvajsetih mesecih plačalo nad $2706.50 bolniške podpore članom(icam). Kdor plača takoj ob pristopu $3.00, to je toliko, ko so plačali drugi člani zadnjih 6 mesecev, je deležen podpore v slučaju nezgode takoj po pristopu, drugače po 6 mesecih. Pristopnina je še prosta.

Redna seja se vrši vsako zadnjo nedeljo ob 1. uri pop. v stari šoli.

Kdor želi pristopiti v naše veliko in napredno društvo naj se glasi pri katerem odborniku.

Slovenske Gospodinje

so prepričane, da dobijo pri meni najboljše, najčistejše in najcenejše

meso, grocerije

IN KRANJSKE KLOBASE

ištotako vse vrste drugo sveže in prekajeno meso ter vse druge pedmete, ki spadajo v področje mesarske in grocerijske obrti.

Priporočam svoje podjetje vsem rojakom, zlasti pa našim gospodinjam.

Spoštovanjem

John N. Pasdertz

Chicago tel. 2917.

Cor. Cora and Hutchins St., Joliet, Ill.

STENSKI PAPIR

Velika zaloga vsakovrstnih barv, olja in firnežev. Izvršujejo se vsa barvarska dela ter obešanje stenskega papirja po nizkih cenah.

Alexander Daras
Chi. Phone 376 N. W. 927.
120 Jefferson St. JOLIET, ILL.

Rojakom priporočamo sledeče blago.

Kranjski Brinjevec, zaboj (12 steklenic) za $12.00
Kranjski Slivovec, zaboj (12 steklenic) za $10.50
Baraga, zdravilno grenko vino, zaboj (12 steklenic) za.....$5.00
Ravbar Stomach Bitters, zaboj (12 steklenic) za $7.00
Kentucky Whiskey, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za $10.50
S. L. C. Monogram, Bottled in Bond Quarts, zaboj (12 stekl.) za $10.00
Cognac Brandy, zaboj (12 steklenic) za $9.00
Holland Gin, zaboj (15 steklenic) za.....$12.00
Rock and Rye, Quarts, zaboj (12 steklenic) za $6.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za $7.00
Californijsko Vino, zaboj (25 steklenic) za $6.00
Domače Vino, v sodih po 6 galonov, 10 galonov, 25 galonov in 50 galonov, galon po.....75c

Z naročilom je poslati Money Order ali Bank Draft. — Pišite v slovenskem jeziku na:

Slovenian Liquor Co., Joliet, Illinois.

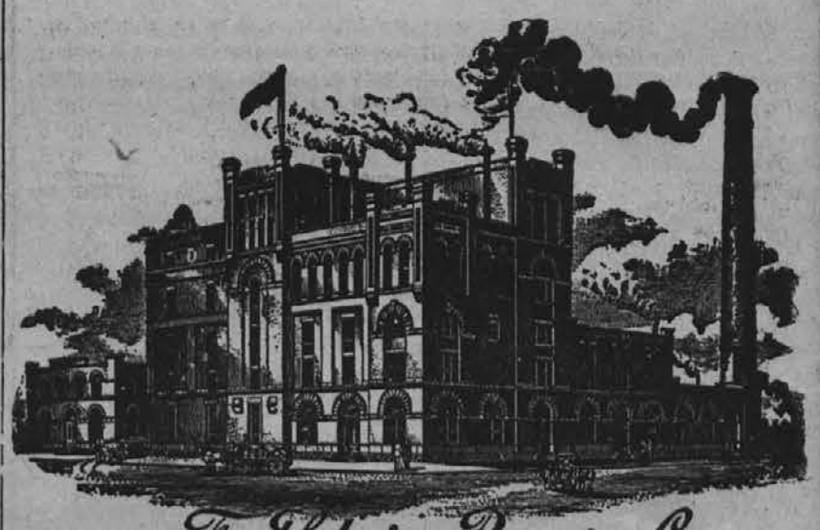

Fred Sehring Brewing Co
JOLIET, ILL.

PIVO V STEKLENICAH.

Cor. Scott and Clay Sts.....Both Telephones 26.....JOLIET, ILLINOIS

Naročite zaboj steklenic
novega piva, ki se imenuje
EAGLE EXPORT

ter je najboljša pijača

E. Porter Brewing Company

Oba telefona 405 S. Bluff St., Joliet, Ill.